

SÈRIE 1

A tots els exercicis i opcions les puntuacions parcials de totes les preguntes són orientatives. Les respostes proposades per la pauta són indicatives i en cap cas exhaustives. El corrector o correctora aplicarà el seu criteri per prendre en consideració altres respostes que consideri correctes, en tot cas valorarà positivament –a més dels continguts conceptuals– l'ordre en l'exposició, la precisió i el llenguatge emprat, i tindrà més en compte i valorarà positivament allò que els alumnes aportin, més que no pas allò que deixin de dir. També valorarà positivament la utilització de la terminologia geogràfica i la claredat en l'exposició.

L'estudiant ha d'escollir QUATRE dels CINC exercicis següents:

Exercici 1: Mapa banana blava europea

[2,5 punts en total]

1.

Les raons de la localització s'han de relacionar amb el fet que són les regions més industrialitzades de la Unió Europea.

(0,25)

El terme banana blava ve de la forma en arc i del color blau de la indumentària de treball dels obrers industrials.

(0,25)

2.

Els ajuts de la UE es distribueixen per projectes presentats pels Estats membres de la Unió Europea, els quals els han de sol·licitar amb la finalitat de fer avançar sectors econòmics d'aquestes regions i evitar el despoblament en regions de baixa densitat de població.

(0,25)

Bàsicament, els fons europeus van destinats a infraestructures o a ajuts estructurals i de desenvolupament (polítiques regionals i de cohesió).

(0,50)

D'entre els principals sectors econòmics, tradicionalment, ha estat el sector agrari (a través de la PAC); en l'actualitat, hi haurà altres sectors, com l'energètic, a fi de possibilitar la transició energètica, o la digitalització.

Com a mínim, caldrà que l'alumne citi un d'aquests sectors per ser puntuat amb 0,25 punts.

Proves d'accés a la Universitat 2021, convocatòria extraordinària. Criteri d'avaluació

La finalitat és possibilitar l'augment de la renda per càpita d'aquestes regions amb l'objectiu d'acostar-se a la mitjana europea i, en el cas de les regions amb baixa densitat de població, evitar el despoblament.

(0,50)

3.

Els estats que tenen regions dins la banana blava són: Gran Bretanya (encara que hagi sortit de la UE l'1 de gener de 2021), Bèlgica, Holanda, Luxemburg, França, Alemanya, Àustria, Itàlia i Suïssa que no és membre de la UE.

(0,50)

Es valorarà amb 0,5 punts si se citen correctament set o més Estats; amb 0,4 si se citen sis Estats; amb 0,3 si se'n citen cinc, i 0,25 si se'n citen quatre. Per sota, de quatre es valorarà amb 0 punts.

Exercici 2: Taula d'indicadors sobre l'evolució de l'envelliment i la dependència

[2,5 punts en total]

1.

En el període de gairebé 40 anys que mostra la taula, les dades mostren una tendència cap a l'envelliment de la població de Catalunya, una de les més envellides del món, i també l'augment de la dependència de la gent gran.

(0,25)

Els motius que expliquen la tendència a l'envelliment de la població són:

- L'increment de l'esperança de vida, una de les més altes del món, característica dels països desenvolupats, gràcies a l'elevat nivell de vida i a un bon sistema sanitari i assistencial.

(0,50)

- La disminució de la natalitat i la fecunditat, que comporten una menor proporció de població jove respecte a la població vella.

(0,50)

El gran creixement migratori entre els anys 2000 i 2010 va aturar una mica aquest procés, i d'aquí la millora dels indicadors de l'any 2010, però la frenada de la immigració l'ha tornat a accelerar.

(0,25)

Proves d'accés a la Universitat 2021, convocatòria extraordinària. Criteri d'avaluació

2.

A nivell demogràfic l'envelliment de la població afecta l'estructura per edats, ja que la proporció de persones velles és més gran que la de persones joves. També comporta una feminització de la societat, ja que les dones tenen una esperança de vida superior a la dels homes.

(0,10)

A nivell econòmic, la conseqüència més important és la dificultat per assegurar el cobrament de les pensions d'un gran volum de població vella, mentre que la població en edat de treballar és més reduïda.

(0,20)

A nivell social, cal tenir en compte la necessitat de crear els serveis (sanitaris i assistencials) per atendre la gent gran.

(0,20)

3.

L'índex d'envelliment fa referència a la població de 65 anys i més per cada 100 habitants de menys de 15 anys. S'expressa en tant per cent.

(0,25)

L'índex de sobreenvelliment fa referència a la població de 85 anys i més per cada 100 habitants de 65 anys i més. S'expressa en tant per cent.

(0,25)

Exercici 3 : Text "La crida del camp"

[2,5 punts en total]

1.

Caldrà que les respostes es refereixin al procés d'urbanització de manera clara i directa, les quals hauran de considerar l'atracció del fet urbà i l'expulsió de la població del món rural. En aquest aspecte caldrà que es refereixin a aquest doble fenomen. Així es podrà puntuar amb 0,5 cadascun dels dos components.

Pel que fa als fets relacionats amb l'atracció urbana, es valorarà positivament que els alumnes es refereixin a les possibilitats que ofereix la ciutat:

- Treball: activitats relacionades amb la indústria, la construcció i els serveis.

(0,25)

Proves d'accés a la Universitat 2021, convocatòria extraordinària. Criteri d'avaluació

- Millora de la qualitat de vida per la disponibilitat de serveis educatius, sanitaris i culturals a l'abast i facilitats per promocionar-se socialment.

(0,25)

Pel que fa als fenòmens relacionats amb l'emigració camp-ciutat, caldrà que en les respostes es faci referència tant a les dificultats de subsistència en el sector agrari, com a les oportunitats que sorgeixen d'obtenir un salari en la industrialització urbana, i poder deixar enrere situacions de pobresa.

(0,50).

2.

En els sectors centrals de les ciutats, o barris turístics, o barris que es transformen per la implantació d'activitats relacionades amb les noves tecnologies, els agents immobiliaris inverteixen per transformar aquest sector. La gent que hi ha viscut sempre, amb lloguers antics, són un obstacle per augmentar el rendiment dels immobles que es volen destinar al sector turístic o de serveis molt més rendible. Es produeixen situacions de pressió fins que els llogaters són forçats a abandonar la seva residència.

(0,5)

La raó d'aquest fenomen la trobem en l'especulació. L'espai urbà és limitat, les zones centrals no poden créixer i s'hi focalitzen els interessos privats.

(0,25)

Se li dona el nom de gentrificació.

(0,25)

3.

Consisteix en el fenomen de l'emigració ciutat-camp, a la cerca d'un espai menys dens i, suposadament, més segur. Tot i que no fa més que escampar l'epidèmia.

(0,50)

Exercici 4: Fotografia d'un paisatge de la muntanya mitjana

[2,5 punts en total]

1.

Les causes i les conseqüències del despoblament de les zones de muntanya són diverses. L'estudiant hauria de fer referència en la seva resposta almenys a dues causes i dues conseqüències de les relacionades a continuació per obtenir la puntuació total de la pregunta:

- el baix preu dels productes agroramaders,
- les dificultats per implantar la mecanització,
- la competència amb l'agroramaderia industrial,
- la manca de capital suficient per a la modernització de les explotacions,
- l'envelliment de la població,
- la manca de relleu generacional.

(0,50)

Les conseqüències socioambientals principals del despoblament de les zones de muntanya són les següents:

- abandonament de conreus i expansió del bosc.
- pèrdua del paisatge en mosaic, augment del risc de grans incendis forestals
- canvis en la biodiversitat (disminució dels efectius de les espècies relacionades amb els conreus i els prats; recuperació de les espècies dels hàbitats forestals).
- degradació dels nuclis de població abandonats.
- en alguns casos el turisme es converteix en l'activitat econòmica principal.
- pèrdua de la transmissió de la cultura camperola.

(0,50)

Proves d'accés a la Universitat 2021, convocatòria extraordinària. Criteri d'avaluació

2.

Les dones en el món rural han desenvolupat bàsicament tres tipus de feines:

- responsabilitzar-se en solitari de les feines domèstiques.
- tenir cura dels fills i de les persones de més edat en el nucli familiar de convivència.
- cuidar de les aus i animals de corral (gallines, conills, etc.) i també els domèstics.

(0,75)

3.

Pel que fa a la frase: "En el món laboral, per a una mateixa feina, el salari de les dones és inferior al dels homes" es pot considerar que si bé hi ha sectors i tipus de feines on el sou és igualitari, encara persisteixen casos de discriminació.

L'estudiant pot fer referència al fet que si bé hi ha feines en les quals el sou està regulat i és el mateix independentment del sexe (funcionaris, treballadors amb convenis laborals de sector o d'empresa) hi ha encara casos on la bretxa salarial entre les dones i els homes és una realitat.

(0,25)

Aquests casos són una conseqüència de l'anomenada «discriminació directa», que consisteix en el fet que les dones reben un tracte menys favorable al dels homes pel fet de ser-ho.

(0,25)

Aquesta discriminació està prohibida per la legislació de la Unió Europea, però encara persisteixen situacions de desigualtat en alguns centres de treball.

(0,25)

Exercici 5: Taula de població ocupada a la indústria catalana

[2,5 punts en total]

1.

a)

La major part de l'ocupació se situa en el sector de l'alimentació, amb representació a totes les comarques catalanes, ja que és el sector més gran de la indústria manufacturera catalana.

(0,75)

b)

És un sector que incorpora poc valor afegit a la transformació (sobretot la primera transformació) i, per tant, és un sector industrial que genera poca riquesa.

(0,75)

El corrector, també tindrà en compte alguna altra resposta que es pugui considerar, per exemple: la solidesa del sector, en la mesura que té una demanda assegurada.

2.

Es valorarà positivament que l'alumne raoni que un 17,5% està en la línia de la mitjana de la UE.

(0,50)

Però que no arriba al percentatge de les economies industrials capdavanteres que tenen una població activa en el sector industrial superior al 20%, i, sobretot, que el capità humà és molt més productiu i genera un valor afegit brut en l'economia superior al de la taxa de població ocupada.

(0,50).